

Zhodnocení šlechtitelského programu plemene velšský pony a kob za rok 2023

1. Cíl šlechtitelského programu:

Plemenná kniha velšských plemen pony a kob byla založena v r. 1901 ve Velké Británii. Šlechtění velšských plemen pony a kob v České republice vychází z obecně závazných právních předpisů České republiky a řídí se především pravidly mateřské plemenné knihy ve Velké Británii (The Welsh Stud Book) a dále dlouhodobým programem navrženým Radou plemenné knihy. Chovný cíl se zabezpečuje metodou čistokrevné plemenitby u sekcí A, B, C, D, u nichž je plemenná kniha uzavřená. U sekce WPBR je plemenná kniha otevřená a pro zápis do plemenné knihy je podmínkou přítomnost minimálně 12,5% podílu registrovaných velšských genů. Selektce se provádí na základě výběru, informací a výsledků hodnocení. U hřebců je kladen důraz na silnější selekční tlak. V současné době Rada PK pracuje na návrhu nového řádu plemenné knihy a ŠP, který navazuje na pravidla mateřské plemenné knihy, ale měl by přinést pro chov určité osvěžení s cílem zaměření na charakter a exteriér chovaných zvířat.

2. Stav populace plemene

V posledních několika letech došlo a stále dochází k nárůstu počtu koní evidovaných v PK velšských koní. Velký vliv má stále větší obliba tohoto plemene ve sportovní i rekreační činnosti, a také větší počet chovatelů s více jedinci. Na začátku roku 2023 bylo v ÚEK evidováno 3608 koní velšských plemen. Na konci roku 2023 bylo evidováno 3815 koní, což je meziroční nárůst o 207 koní. Nárůst nebyl tak velký jako v předchozím roce, kdy počet vzrostl o 883 koní.

Tab. č. 1

– Početní stavy koní dle pohlaví

Hřebci	130
Klisny	894
Ostatní	2791

Tab. č. 2

– Počty nově zařazených koní

Hřebci v chovu	15
Klisny v chovu	72

Tab. č. 3

– počty narozených koní

Hřebci	123
Klisny	137

Tabulka č. 1 a tabulka č. 2 ukazuje na početní stavy plemene velšský pony a kob v České republice v roce 2023. Z výše uvedených tabulek jasně vyplývá, že chovatelská základna plemene je velmi početná. V roce 2023 bylo 130 registrovaných hřebců všech sekcí, což je stav, který je odpovídající letem minulým. Nově bylo do plemenitby zapsaných 15 hřebců. Nadprůměrná statistika u nově zapsaných jedinců je daná změnou chovu po brexitu v roce 2020. Tomu odpovídá i počet koní nově zapsaných do plemenitby, kterých bylo v loňském roce 87. Počet klisen také zaznamenal nárůst, je využíváno celkem 894 klisen. V loňském roce bylo nově do chovu registrováno 72 klisen. Stále platí, že klisny všech sekcí a hřebce sekcí A, B, C a D lze zapsat do základní plemenné knihy i na základě individuálního svodu u chovatele.

Stále vysoké jsou i počty nově narozených koní, které prezentuje tabulka č. 3. V roce 2023 bylo narozeno 260 hříbat celkem, z toho to 123 hřebců a 137 klisen. Jedná se o podobný počet jako v předchozím roce, kdy bylo narozených hříbat celkem 272.

3. Počty zapsaných hřebců a klisen do PK

V roce 2023 bylo do plemenné knihy zařazeno 72 klisen a 15 hřebců. Chovatelé i v loňském roce hojně využívali zápisy tzv. „z domova“ pouze s inspektorem, a díky tomu se rozšiřuje také chovatelská základna. Do akceleračního programu bylo zařazeno celkem 20 jedinců na základě exteriéru, sportovní výkonnosti, absolvování zkoušek výkonnosti, nebo výkonnosti či exteriéru potomstva. Cílem akceleračního programu je dosáhnout maximálního genetického pokroku především prostřednictvím těch klisen, které svojí fenotypovou kvalitou (exteriéru i ostatních rozhodujících, zvláště charakterových vlastností), zaručují produkci kvalitních potomků ve smyslu platného šlechtitelského programu.

Klisy v oddílech PK:

HPK-AP – 132, HPK – 170, ZPK – 592

Klisy po VZ – 41

Hřebci v oddílech PK:

HPK-AP – 65, ZPK – 65

Hřebci po VZ – 16

4. Výsledky testování a posuzování

Zkoušky výkonnosti:

V roce 2023 se uskutečnily dvoje zkoušky výkonnosti, a to při Mezinárodním šampionátu v Pardubicích 18. 6. a 10. 9. při Národní výstavě také v Pardubicích. Zkoušek se účastnilo dohromady v obou termínech 6 koní. V červnovém termínu to byli 4 koně, kteří všichni absolvovali zkoušku pod sedlem. V září pak dva koně, jeden pod sedlem a jeden v zápřeži. 5 koní ve zkouškách uspělo, jeden kůň ve zkoušce pod sedlem neuspěl. Průměrná známka byla 7,6 b.

Zkoušky výkonnosti nejsou u velšských plemen pony a kob povinností k zařazení do plemenitby. Jsou však jednou z možností k zařazení jedince do HPK a AP. ZV může klisna nebo hřebec absolvovat od 4 do 7let. Stále více majitelů svých koní se o zkoušky výkonnosti zajímá a počet koní, kteří absolvují ZV se zvyšuje.

Zhodnocení akceleračního programu:

Podmínky pro zařazení jedince do akceleračního programu zůstávají stejné jako v letech předešlých. Dochází ke zvyšování počtu koní, kteří absolvují výkonnostní zkoušky pod sedlem i v zápřeži a zvyšuje se nejen počet, ale také kvalita připravenosti koní. Ke zvyšování kvality koní i připravenosti dochází i v rámci Mezinárodního šampionátu. V loňském roce měli chovatelé možnost získat zařazení do AP pro plemenné hřebce na celostátním výběru hřebců při MŠ v Pardubicích 17. 6. Pro chovné klisy byly vypsány dva termíny celostátního svodu klisen, a to opět při MŠ v Pardubicích 17. 6. a při Národní výstavě 9. 9. Jak klisy, tak hřebci měli možnost získat zařazení do AP také při výkonnostních zkouškách 18. 6. a 10. 9. v Pardubicích. Ve třídách rozhodných pro udělení AP byla dobrá účast, a tím pádem i možnost porovnání většího procenta zvířat z daných ročníků mezi sebou. V rámci akceleračního programu se rada plemenné knihy snaží chovatele a majitele koní motivovat k absolvování zkoušek výkonnosti.

5. Prezentace plemene na výstavách

Největší akcí v roce 2023 byl Mezinárodní šampionát Welsh Pony & Cob v Pardubicích 17. a 18. 6., dále se konaly výstavy v Ostravě, Olomouci, Plasích a opět Pardubicích. MŠ posuzovaly paní Sue Harries, Velká Británie, Castlemead (sekce A + B + speciální rubriky), paní Laura Ferris, Velká Británie, Rotherdale (sekce C + D + speciální rubriky) a slečna Rebecca Ferris, Velká Británie, Rotherdale (sekce WPBR). Celkovým šampionem dne se stal hřebec sekce B – PRIGO'S FRISBEE a celkovým vicešampionem klisna sekce D – GELER ELIN. Na této výstavě svaz již tradičně uděluje ocenění nejlepší mladým koním českého chovu, aby pozitivně motivoval chovatele. Letošní Nejlepší mladou klisnou z českého chovu se stala klisna sekce B – ALVERO ARABELL a Nejlepším mladým hřebcem z českého chovu hřebec sekce D – JOON KNIGHT DURIAN.

Členové ČSCHVK se pravidelně zúčastňují vrcholových akcí v zahraničí (výběr hřebců v Nizozemí, Royal Welsh Show ve Velké Británii, dražby v Nizozemí i Velké Británii). Stejně tak se členové rady plemenné knihy a předsednictva zúčastňují každoročních setkání plemenných knih s mateřskou plemennou knihou, které v posledních letech probíhají on-line. V loňském roce se zástupci předsednictva opět účastnili on-line výroční schůze WPCS.

6. Celkové zhodnocení naplňování šlechtitelského programu

Šlechtitelský program je nadále naplňován výběrem nejlepších klisen a hřebců do Akceleračního programu (AP) a Hlavní plemenné knihy (HPK). Stejně tak, jako pořádáním mezinárodního šampionátu s vysokou účastí a možností porovnat jednotlivé jedince s ostatními. Velmi pozitivní je také stále se zvyšující počet jedinců účastnících se výkonnostních zkoušek. Dalším pozitivním jevem je nárůst chovatelské základny a trvajícím zájem o velšská plemena.